

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย

เขมนิจ จามิกรณ์¹, เอกสิทธิ์ สนามทอง², อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล³, ดวงเดือน จันทร์เจริญ⁴

หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยรามคำแหง^{1,2,3,4}

E-mail: Khemanitpan@gmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย เพื่อยกระดับผู้มืออาชีพและประเมินแนวทางการพัฒนา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยเครื่องมือเชิงคุณภาพและเครื่องมือเชิงปริมาณ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การศึกษาสมรรถนะจากข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม การสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 28 คน และประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพโดยวิธีการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า สมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วย ทักษะการใช้ภาษา ทักษะบุคลิกภาพที่เหมาะสม โดยแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ ปัจจัยด้านทักษะของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์

คำสำคัญ : สมรรถนะ , ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ , ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพ , ประเทศไทย

Guidelines for Developing Professional Television Moderator

Competency in Thailand

Khemanit Jamikorn¹, Ekkasit Sanamthong², Ittipaat Suwathanpornkul³, Duangduen Chanchaen⁴

Doctor of Philosophy Course, Faculty of Human Resource Development, Graduate School, Ramkhamhaeng University ^{1,2,3,4}

E-mail: khemanit22@gmail.com¹

ABSTRACT

This research was aimed at studying guidelines for developing professional television moderator competency in Thailand with the following objectives Elevate to professionals and To assess guidelines for developing The study combined the use of qualitative and quantitative instruments divided into the following three steps Study competence from data in documents, concepts, theories and related studies to determine questionnaire structure; Create guidelines for developing television by conducting in-depth interviews with 28 key informants; and Assess guidelines for developing television moderator competency using focus groups and content analysis. The findings revealed the following: Professional television moderator competency of the following: skills and Appropriate personality skills; Guidelines for developing professional television consisted of the following: Knowledge about professional television Professional television moderator competency skills; and Professional television moderator attitudes.

Keywords: Competency, television moderator, professional television moderator, Thailand

บทนำ

นับจากการแพร่ภาพครั้งแรกในโลกของสถานีโทรทัศน์ บีบีซี เมื่อปี ค.ศ. 1936 โทรทัศน์ได้กลายเป็นสื่อมวลชนที่ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วและกว้างขวางในทุก ๆ ประเทศที่เทคโนโลยีโทรทัศน์เข้าไปสัมผัสประชาชนคนดู (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน จากวันแรกของการเปิดสถานีโทรทัศน์ไทยทีวี เมื่อ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2498 จนถึงปัจจุบัน สื่อโทรทัศน์ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายแม้จะเป็นสื่อมวลชนที่เกิดขึ้นหลังสุดในบรรดาสื่อมวลชนที่มีอยู่ในประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเนื่องจาก คุณลักษณะเฉพาะของสื่อโทรทัศน์ที่นำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง โดยรวมคุณสมบัติของสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ และภาพยนตร์ เข้าไว้ด้วยกัน คือ ผู้ชมสามารถได้ยินเสียงเช่นเดียวกับการฟังวิทยุ ได้เห็นภาพเคลื่อนไหวเช่นเดียวกับการชมภาพยนตร์ และได้เห็นตัวหนังสือเช่นเดียวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) โทรทัศน์จึงเป็นแหล่งรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงผู้ชมรายการได้ทุกที่ที่เทคโนโลยีนี้ไปถึง โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลา และสถานที่ ความเป็นนิยมของสื่อนี้ในประเทศไทย เห็นได้มีเครื่องรับโทรทัศน์แบบจอแก้วหรือจอตู้ปลา ร้อยละ 57.9% และเครื่องรับโทรทัศน์แบบจอแบน ร้อยละ 52.1% ของจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศไทย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) และล่าสุดมีจำนวนทั้งสิ้น

หากมองย้อนกลับไปในอดีต สื่อกระแสหลักอย่างวิทยุ โทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่นจัดได้ว่าเป็นสื่อหลักที่ได้รับความนิยมและสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี (กาญจนา แก้วเทพและนิคม ชัยขุนพล , 2555 , หน้า 19) แต่สำหรับปัจจุบันในยุคข้อมูลข่าวสาร สื่อใหม่ (New Media) ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมหลากหลายด้าน ส่งผลให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่หันมาใช้เวลาบนโลกออนไลน์ในการหาข้อมูลข่าวสารเพื่อติดต่อสื่อสารและเพื่อแสวงหาความบันเทิงมากขึ้น ทั้งนี้ด้วย

เพราะสื่อใหม่ (New Media) คือสื่อในรูปแบบดิจิทัลที่มีความหลากหลายของสื่อในตัวเอง และมีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้เพื่อใช้ส่งข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายทั้งเฉพาะบุคคลและเครือข่ายอื่น ๆ ทั้งนี้สื่อใหม่มีคุณลักษณะหลายประการที่ผิดแผกแตกต่างไปจากสื่อในรูปแบบเดิม จึงเป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สื่อใหม่เองปรับฐานะเป็น “วัตถุแห่งการศึกษา” สื่อใหม่จึงนับว่าเป็นนวัตกรรม (Inovation) (กาญจนา แก้วเทพและนิคม ชัยขุนพล , 2555 , หน้า 21)

อย่างไรก็ตามแม้จะมีอินเทอร์เน็ตทีวีมีบทบาทเกิดขึ้นมากมาย แต่หากพูดถึงอินเทอร์เน็ตทีวีที่สามารถอยู่รอดและสามารถสร้างความนิยมหรือเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปได้ค่อนข้างมีน้อยอาจเป็นเพราะในยุคปัจจุบันพฤติกรรมของผู้รับชมได้เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากรายการโทรทัศน์ทางอินเทอร์เน็ตนั้นเปิดโอกาสให้ผู้ชมสามารถรับชมย้อนหลังได้จากอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้รายการโทรทัศน์ยอดนิยมแทนที่จะเป็นวาไรตี้โชว์ ก็กลายเป็นรายการของโทรทัศน์ดาวเทียม

รายการต่าง ๆ เช่นที่นำเสนอทางโทรทัศน์ล้วนมีความหลากหลายของรายการ อาทิ รายการเด็ก รายการสัมภาษณ์ รายการสนทนา รายการข่าว รายการสารคดี รายการตอบปัญหา รายการผู้หญิง รายการดนตรี ละคร เป็นต้น บรรดา รายการต่างๆ เหล่านี้ จะประสบความสำเร็จและตอบสนองความต้องการของผู้ชมไม่ได้ ถ้าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ เพราะ นอกจากความสามารถและความชำนาญเฉพาะบุคคลแล้ว สิ่งที่คุณดำเนินรายการโทรทัศน์ คือ ศิลปการนำเสนอหรือวิธีการเรียกความสนใจผู้ชม (Showmanship) นับตั้งแต่ผู้อำนวยรายการผลิต ผู้กำกับรายการ ผู้เขียนบทโทรทัศน์ เจ้าหน้าที่กล้อง เจ้าหน้าที่แสง ไปจนถึงบุคคลที่เปรียบเสมือนตัวแทนของผู้ผลิตรายการในการนำเสนอรายการไปยังผู้ชมเพื่อให้การส่งสารครั้งนั้นเกิดประสิทธิภาพ หากรูปแบบเนื้อหาหรายการน่าสนใจ แต่ผู้ที่เป็นตัวแทนของรายการไม่สามารถดึงดูดความสนใจผู้ชมหรือ

นำเสนอผิวดิถีประสงครายการก็ไม่ประสบความสำเร็จบุคคลผู้นี้คือ ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ (อาทิตยา ทรัพย์สิน วิวัฒน์, 2554)

ดังนั้น สมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทยจึงมีความสำคัญ เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คือ กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะ ความสามารถให้บุคลากรในองค์กรอย่างเป็นระบบ โดยผ่านกิจกรรมการฝึกอบรมการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ อีกทั้งใช้สภาพแวดล้อมหรือการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรเพื่อให้บุคลากรเกิดการพัฒนาด้านตนเอง และผู้อื่น ทั้งนี้ เป้าหมายเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่าง องค์กรมีผลิตผล ผลิตภาพที่ดีขึ้น บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้า มีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมมีความเข้มแข็ง และมีความสามารถในการแข่งขัน จากประเด็นปัญหา ความสำคัญ และบทบาทของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ที่ต้องให้ความสำคัญ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย เพื่อสร้างแนวทางผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย ให้เป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตรายการผู้รับชมรายการ ทำหน้าที่ถ่ายทอดสิ่งที่ทีมงานผลิต เพื่อสร้างสรรค์ให้ผู้ชมรายการรับชมรายการตามวัตถุประสงค์ที่ผู้ผลิตต้องการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์
2. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์และ
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเน้นวิเคราะห์สมรรถนะของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์และสร้างแนวทางการพัฒนาสู่ระดับมืออาชีพ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จากการศึกษาเอกสารตำรา รวมทั้งแนวโน้มในปัจจุบันชี้ได้ว่าความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญมี 3 ประเด็นคือ (1) ความจำเป็นทางธุรกิจ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันของโลกรวมถึง ในปัจจุบันทำให้การบริหารจัดการบุคลากรในแนวทางเดิมไม่เพียงพอต่อการเติบโตของธุรกิจ ผู้นำยุคใหม่จะต้องเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีศักยภาพในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า โดยพัฒนาศักยภาพของเขาเหล่านั้นในด้านความคิดและกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรได้เรียนรู้ตลอดชีวิต (2) ความจำเป็นในการสร้างทุนมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพเพื่อสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่น สร้างคุณสมบัติของทุนมนุษย์ที่แตกต่าง สร้างคุณค่าให้กับธุรกิจให้มากที่สุด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรจึงต้องมีความเหมาะสมชัดเจน เพื่อให้การพัฒนานั้นได้ทุนมนุษย์ที่ทรงคุณค่ามากที่สุด และ (3) การสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณค่าและมีลักษณะเฉพาะที่เรียกว่า ทุนองค์กร เป็นการสร้างความโดดเด่นจากคุณลักษณะขององค์กรที่องค์กรอื่น ๆ ไม่สามารถลอกเลียนได้ ความสำคัญของการสร้างความแตกต่างนี้ เป็นการสร้างความเป็นเอกลักษณ์ (unique) เฉพาะตัวขององค์กรนั่นเอง (Ulrich, 2005)

จากแนวคิดและความจำเป็นข้างต้น นับได้ว่าเป็นบทบาทและหน้าที่โดยตรงของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์องค์กรยุคใหม่จึงต้องการนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเป็นมืออาชีพ สามารถเชื่อมโยงเป้าหมายขององค์กรสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยคาดหวังให้นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สร้างผู้นำรุ่นใหม่ (new generation leader) ตามคุณลักษณะของผู้นำ (leadership) ที่องค์กรต้องการ เช่น การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในทุกๆ ด้านอย่างมีระบบและชัดเจน เช่น การสร้างเส้นทางการพัฒนาบุคลากร (Training Road Map - TRM) เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายองค์กรหรือ

กำหนดแผนการพัฒนาศักยภาพบุคลากร (Independent Development Plan - IDP) ที่ชัดเจนเป็นระบบมากขึ้น เพื่อสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) ขององค์กรต่อไป พนักงานสัมพันธ์แบบใหม่ (new employees retirement system) โดยการบริหารทุนมนุษย์ด้วยการให้บทบาทของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มืออาชีพกับหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ดูแลสายงาน องค์กรใหญ่ๆ อาจมีการใช้การจ้างมาจากภายนอก (contract manager, outsourcing) มาช่วยดูแลระหว่างหน่วยงานหรือสร้างความเป็นหุ้นส่วนหรือพันธมิตรระหว่างบุคลากรกับองค์กร (partnering) ผลลัพธ์คือ ความผูกพันของบุคลากรกับองค์กรมีมากขึ้น เนื่องจากการดูแลที่ใกล้ชิดและสนองตอบความต้องการของบุคลากรมากที่สุด การจัดการผลลัพธ์เชิงกลยุทธ์ (strategic result management) ด้วยการสร้างวัฒนธรรมที่เน้นผลงาน จัดระบบการวัดผลงานด้วยตัวชี้วัด (key performance indicators) วัดความสามารถที่เพื่อผลงานที่มีคุณค่าสูงสุดต่อองค์กร มีการจัดทำดัชนีวัดผลสำเร็จด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HR scorecard) ที่เป็นรูปธรรมในการวัดรูปแบบการบริหารทุนมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ซึ่งจะนำไปใช้ในการบริหารค่าตอบแทนตามผลสำเร็จและการให้สวัสดิการที่มีคุณภาพ ทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของพนักงาน รวมถึงการพัฒนาผลลัพธ์ขององค์กรโดยการพัฒนาตนเองของบุคลากรในทุกระดับ

สมรรถนะ

จากการศึกษาเอกสารตำรา รวมทั้งแนวโน้มในปัจจุบันพบว่าสมรรถนะมีความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ กล่าวคือ ความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะ (attributes) ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง (job roles) ให้ประสบความสำเร็จ โดยมีความโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในเชิงพฤติกรรม เช่น สามารถปฏิบัติงาน

ได้มากกว่าเพื่อนร่วมงาน ในสถานการณ์ที่หลากหลายกว่า และได้ผลงานที่ดีกว่า McClelland (1998, p. 331)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยตามขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ โดยการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ แนวคิดสมรรถนะของนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ แนวคิดและทฤษฎีด้านการสื่อสาร แนวคิดด้านบุคลิกภาพเพื่อกำหนดกรอบในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ระยะที่ 2 การสร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับ ผู้ผลิตรายการ ผู้ดำเนินรายการ และศิลปิน เพื่อรวบรวมข้อมูลจากคำตอบของผู้สัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร และสมรรถนะที่จำเป็นของผู้ดำเนินรายการ โดยการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยการเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า ขณะเดียวกันระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์มีอิสระในการซักถาม เจาะลึก นอกเหนือจากแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ และผู้สัมภาษณ์ก็มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพ โดยวิธีการสนทนากลุ่มเพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 3 กลุ่ม จำนวน 9 คน ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบประเมินโครงสร้างประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยและกำหนดคุณสมบัติ

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 สมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพ ประกอบด้วย (1) ควรมีทักษะการใช้ภาษา (2) ทักษะบุคลิกภาพที่เหมาะสม

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยสมรรถนะด้านความรู้ของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย (2) ปัจจัยด้านทักษะของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทยและ (3) ปัจจัยด้านเจตคติของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย

ระยะที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพ มีความเป็นไปได้และความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ขี้ได้ว่าปัจจัยด้านทักษะของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ ทักษะด้านภาษา ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพต้องเป็นผู้ที่ใช้ภาษาได้ดี พูดจาชัดเจน ถูกต้องตามอักขรวิธี มีจังหวะในการพูด ใช้ถ้อยคำในการสื่อสารได้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนรู้จักเลือกใช้ภาษากายประกอบคำพูดได้อย่างเหมาะสม ทักษะด้านน้ำเสียง ต้องเป็นผู้ที่มีน้ำเสียงน่าฟัง รู้จักใช้น้ำเสียงที่แตกต่างกันเพื่อการสื่อความหมายของผู้ดำเนินรายการชัดเจนขึ้น เช่น ใช้เสียงดังขึ้นเมื่อเกมการแข่งขันกำลังสนุก ตื่นเต้น เพราะมนุษย์เรามีเสียงแตกต่างกัน แต่ละคนก็มีเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ ใครมีเนื้อเสียงดีและไพเราะอยู่แล้วถือว่ามันทุนที่ดี เพราะทำให้การพูดน่าฟังและมีโอกาสประสบความสำเร็จด้านการพูดได้มากกว่า นักพูดที่มีเสียงเบาเล็ก

เหมือนเด็ก เสียงที่ทุ้มจนเกินไป แหลมจนแสบหู หรือแหบแห้งจนคนฟังเหนื่อยแทน จะทำให้การพูดไม่ค่อยน่าฟัง ขาดความน่าเชื่อถือ ไร้เสน่ห์เพราะแทนที่คนฟังจะสนใจเนื้อหาที่เราพูด กลับถูกดึงความสนใจไปที่เสียงไม่รื่น ทักษะด้านพัฒนาเนื้อเสียง

1) เราต้องรู้จักเสียงตัวเองก่อน จำไว้ว่าเสียงที่เราได้ยินไม่เหมือนกับสิ่งที่คนอื่นได้ยิน เพราะเราได้ยินจากภายในหูของเรา ส่วนคนอื่นได้ยินจากการเปล่งเสียงออกมา เราจึงควรอัดคลิปวิดีโอตัวเองเวลาพูดมาฟัง เมื่อรู้ว่ามีน้ำเสียงและเนื้อเสียงเราเป็นอย่างไร ก็ต้องเรียนรู้ว่า เป็นเสียงที่ดีแล้วหรือยัง ถ้ายัง เสียงเล็กไป แหลมไป หรือห้าวไป ก็ต้องฝึกให้ตัวเองมีเสียงที่สองเพื่อใช้สำหรับการพูดให้น่าเชื่อถือขึ้น

2) ต้องรู้จักปรับระดับเสียงให้เข้ากับบทสนทนาในชีวิตประจำวัน เสียงแบบไหนพูดคุยกับเพื่อนฝูง เสียงแบบไหนพูดกับผู้ใหญ่ เสียงแบบไหนพูดต่อหน้าคนมาก ๆ เสียงแบบไหนเหมาะนำเสนองาน หรือพูดในที่ประชุม

3) ถ้าเราติดอาการพูดที่ไม่ปกติ เช่น ลื่นออกมาเวลาพูด เอาลิ้นดันฟันบนควรพยายามเลิกอาการเหล่านั้นให้ได้ เพราะจะทำให้ขาดความน่าเชื่อถือและไม่น่าฟัง ลองอัดคลิปตัวเองแล้วดูว่าเวลาเราพูดมีอะไรผิดปกติหรือไม่

4) ลองอัดวิดีโอตัวเองและฝึกพูดหลาย ๆ เสียง เพื่อดูว่าเสียงแบบไหนเหมาะกับโอกาสใด หรืออาจลองพูดให้คนรอบข้างช่วยติชม

5) สังเกตว่าเราติดนิสัยพูดคำอะไรเป็นพิเศษหรือไม่ เช่น เอ่อ คือแบบว่า เข้าใจไหม พยายามเลิกด้วยเทคนิค pause

6) เวลาฝึกพูด ให้พยายามคิดว่าเราพูดกับคนที่นั่งหลังสุด เพื่อใช้พลังอย่างเต็มที่ ใช้เนื้อเสียงที่แน่น แต่ไม่ใช้การตะโกน

7) เปล่งเสียงให้ชัด บางคนมีน้ำเสียงดีแต่ฟังไม่รื่นหู เพราะไม่เปิดปากเวลาพูด ดังนั้น ควรเปิดปาก ฟ่อนคลายริมฝีปาก ให้ตำแหน่งฟันและลิ้นอยู่ถูกต้อง เพื่อป้องกันเสียงที่ดังแคในลำคอ ทักษะด้านภาษาหลากหลาย การเป็นพิธีกรที่

ประสบความสำเร็จไม่จำเป็นต้องพูดได้สองภาษา ภาษาไทย ภาษาเดียวทำให้ดีก็เก่งและเฮงได้ เพียงแต่การพูดได้สองภาษาได้เปรียบมากกว่าแน่นอน คือได้ทั้งงานไทยอย่างเดียวและงานสองภาษา ทักษะด้านบุคลิกภาพ ความน่าเชื่อถือ ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกน่าเชื่อถือในสายตาผู้รับสาร เนื่องจากเนื้อหาการรายการมีความหลากหลาย ซึ่งเป็นเรื่องความถูกต้อง เป็นเรื่องที่เชื่อถือได้ ผู้รับสารต้องสามารถเชื่อถือข้อมูลที่ผู้ดำเนินรายการนำเสนอได้ การสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นในสายตาผู้รับสารนั้น ผู้ดำเนินรายการสามารถทำได้โดยศึกษารูปแบบเนื้อหาการรายการเป็นอย่างดี และดำเนินรายการอย่างฉะฉาน โดยแต่ละปัจจัยมีองค์ประกอบย่อยดังต่อไปนี้

แนวคิดการสื่อสารของ เดวิด เค เบอร์โล (1960) กล่าวถึงทัศนคติของผู้ส่งสารว่า การสื่อสารจะประสบความสำเร็จได้ ผู้ส่งสารจำเป็นต้องมีความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง (Attitude Toward Self) อันจะทำให้ผู้ส่งสารเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confidence) ว่าสามารถเป็นผู้ส่งสารที่มีประสิทธิภาพได้ ผู้ส่งสารต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อเนื้อหาข่าวสาร (Attitude Toward Matters) ที่ผู้ส่งสารจะส่งออกไป ซึ่งมีผลให้เกิดความสนใจติดตามค้นคว้าเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสื่อสารนั้น เช่นจนผู้ส่งสารมีความรู้ดี น่าเชื่อถือและน่าเลื่อมใสในสายตาผู้รับสาร และผู้ส่งสารยังจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้รับสาร (Attitude Toward Receiver) เพราะการสื่อสารจะประสบความสำเร็จหรือไม่ยังต้องขึ้นอยู่กับผู้รับสาร หากผู้ส่งสารมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้รับสารจะทำให้มีความตั้งใจกระตือรือร้นและมีความพยายามในการสื่อสาร

การที่ผู้ดำเนินรายการจะต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ต่อเนื้อหาข่าวสารและต่อผู้รับสารสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเด็นสำคัญคือ

1. ความจริงใจและความรู้สึกที่ดีต่อผู้เข้าร่วมรายการ ผู้ดำเนินรายการจำเป็นต้องมีความจริงใจ และสร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้เข้าร่วมแข่งขันในรายการ ถือเป็นคุณสมบัติอีก

ประการหนึ่งของผู้ดำเนินรายการที่จะทำให้การสื่อสารหรือสื่อความหมายไปยังผู้เข้าร่วมรายการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการสื่อสารเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ผู้ผลิตรายการต้องการนั้น หากผู้เข้าร่วมรายการเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อส่วนต่างๆ ของรายการ เพราะเป็นผลจากการที่ผู้ดำเนินรายการขาดความจริงใจและความรู้สึกที่ดีแล้ว จะทำให้การบันทึกเทปรายการเต็มไปด้วยบรรยากาศที่ตึงเครียด ขาดความตั้งใจ ไร้ความกระตือรือร้น รวมไปถึงการไม่ได้รับความร่วมมือมากเท่าที่ควรจากผู้เข้าร่วมรายการ ผู้ดำเนินรายการจึงจำเป็นต้องทำตัวเสมือนหนึ่งเป็นตัวแทนของรายการ สร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้เข้าร่วมรายการด้วยการเข้าไปพูดคุยอย่างเป็นกันเอง ทักทายกับผู้ร่วมรายการอย่างจริงใจทั้งก่อนบันทึกเทปรายการ ระหว่างบันทึกเทปรายการและหลังจากบันทึกเทปรายการ

อริสโตเติล (1998) ได้อธิบายถึงความจริงใจและปรารถนาดีต่อผู้ฟัง (Sincerity, Good Will and Trustworthiness) ว่า ความจริงใจและปรารถนาดีของผู้พูดที่แสดงออกทางสีหน้า แววตา ท่าทาง น้ำเสียง สามารถทำให้เกิดความศรัทธาต่อผู้พูด รวมถึงการที่ผู้พูดรู้สภาพอารมณ์ ความเชื่อ และค่านิยมของผู้ฟัง (Pathos) และเลือกสรรเนื้อหาสาระที่พูดได้เหมาะสมตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้ฟังจะทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จในที่สุด

2. ความยุติธรรม สำหรับหัวข้อนี้ ความยุติธรรมถือเป็นหัวใจสำคัญที่ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพจะขาดไม่ได้ เพราะผู้ดำเนินรายการเปรียบเสมือนกรรมการตัดสินที่อยู่เบื้องหน้าผู้แข่งขันและผู้ชมทางบ้าน ต้องคอยสอดส่องเอาใจใส่ผู้เข้าแข่งขันทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และเนื่องจากรูปแบบรายการเป็นรายการการแข่งขัน หากไม่มีความเป็นกลางการแข่งขันนั้นก็ไม่มีจุดหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการที่มีผู้ร่วมรายการเป็นเยาวชน ผู้ดำเนินรายการยิ่งต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของการแสดงความเป็นกลางกับผู้เข้า

แข่งขันทุกคน หากผู้ดำเนินรายการมีความโน้มเอียงเข้าข้างผู้ร่วมแข่งขันคนใด หรือกลุ่มใดเป็นพิเศษก็จะทำให้ผู้เข้าร่วมรายการเกิดความรู้สึกไม่ดี ส่งผลให้รายการและผู้ดำเนินรายการขาดความน่าเชื่อถือ คุณสมบัติข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเบอร์โลและคณะที่ชี้ให้เห็นว่า ความยุติธรรม (Just) คือปัจจัยสำคัญที่สร้างความอบอุ่นใจให้เกิดขึ้นระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความน่าเชื่อถือผู้ส่งสาร

3. ความรู้สึกต่องานที่ได้รับมอบหมาย ความรู้สึกที่ดีมีต่องานที่ได้รับมอบหมายนั้นถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นงานประเภทใดก็ตาม รวมไปถึงอาชีพผู้ดำเนินรายการด้วยที่จำเป็นจะต้องมีความรู้ที่ดีต่องานที่ทำนอกเหนือจากผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน เพราะเมื่อมีผู้ดำเนินรายการเกิดความรู้สึกที่ดีรักงานที่ทำแล้ว จะทำให้ผู้ดำเนินรายการขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมและมีความมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนางานของตนเองให้ดีขึ้น คุณสมบัติข้อนี้สอดคล้องกับแนวคิดคุณสมบัติที่ดีของผู้ดำเนินรายการของผู้ช่วยศาสตราจารย์วันชัย ธนะวังน้อย ที่อธิบายว่า ผู้ดำเนินรายการต้องมีความจริงใจต่อหน้าที่ ไม่คำนึงถึงแต่เรื่องเงิน

ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (Personality) อริสโตเติลได้กล่าวไว้ในหนังสือวาทะวิทยา (Rhetoric) เมื่อประมาณ 2000 ปีมาแล้วว่า การพูดที่สัมฤทธิ์ผลต้องสามารถโน้มน้าวใจผู้ฟังได้ และปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การโน้มน้าวใจมีประสิทธิภาพนั้นก็คือ บุคลิกลักษณะของผู้พูด บุคลิกภาพกับผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก คงไม่มีผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์คนใดที่มีบุคลิกภาพที่ไม่ดี อาทิ ตาเหล่ ตาเข พูดติดอ่าง ชอบล้วงแคะแกะเกาอยู่ตลอด ผมยุง หน้ามัน เป็นต้น แล้วประสบความสำเร็จในการเป็นผู้ดำเนินรายการ ด้วยเหตุนี้ผู้ดำเนินรายการจึงจำเป็นต้องใส่ใจต่อบุคลิกภาพของตนเองอย่างสูง เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่ทำให้ผู้ดำเนินรายการเป็นที่สะดุดตาและดึงดูดใจผู้พบเห็น ผู้ชมรายการ รวมทั้งยังช่วยให้ผู้ดำเนินรายการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น เช่น กิตติมา สุรสุนธิ

(2534) อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะภายนอกที่บุคคลอื่นเห็นได้จากการแสดงจิตกริยาทำที่อย่างสม่ำเสมอของบุคคล โดยบุคลิกภาพของบุคคลที่แสดงออกมีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้พบเห็น คนที่มีบุคลิกภาพดีจะทำให้ผู้พบเห็นเชื่อถือศรัทธา นิยมยกย่อง ให้ความรัก ซึ่งบุคลิกภาพภายนอกที่แสดงออกนี้มีพื้นฐานมาจากบุคลิกภาพภายในของบุคคลนั้น อันได้แก่ ความรู้ ความสนใจ นิสัยใจคอ เป็นต้น และบุคลิกภาพนี้ยังเป็นลักษณะเด่นเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ที่ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากคนอื่นตามแนวคิดของ Murphy (1981) (ฉันทนิช อัสวานนท์, 2540, หน้า 2)

เมื่อทำการแจกแจงบุคลิกภาพที่ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพรู้แล้ว ผู้ดำเนินรายการประเภทนี้แม้จะมีบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกับผู้ดำเนินรายการประเภทอื่นก็ตาม แต่มีบุคลิกภาพบางประการที่ผู้ดำเนินรายการประเภทนี้ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ประกอบไปด้วย

1. ความน่าเชื่อถือ ความน่าเชื่อถือเป็นคุณสมบัติอันดับต้นๆ ที่ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพรู้
2. ความคล่องแคล่ว ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพ ควรมีบุคลิกคล่องแคล่ว มีความกระฉับกระเฉง ไม่เป็นคนเฉื่อยชา เพราะการดำเนินรายการด้วยความกระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวา รายการจะสนุกน่าติดตาม โดยเฉพาะเนื้อหารายการที่เป็นหลักวิชาการนั้นไม่สนุกเหมือนรายการประเภทบันเทิง ผู้ดำเนินรายการยังต้องมีความคล่องแคล่วเพื่อดึงดูดความสนใจผู้ชมรายการให้ได้ คุณสมบัติข้อนี้ สอดคล้องกับปัจจัยด้านพลวัตของผู้ส่งสาร (Dynamism Factor) ของเดบิต เค เบอร์โลและคณะ (1960) ที่อธิบายว่า ความคล่องแคล่ว กระตือรือร้นและไม่เฉื่อยชาของผู้ดำเนินรายการจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ดำเนินรายการส่งผลให้การสื่อสารครั้งนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จ ตัวอย่างเช่น วันชัย ธนะวังน้อย (2527) ที่อธิบายว่า ผู้ดำเนินรายการต้องมีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ

พยายามทำงานให้ดีขึ้นเรื่อยๆ แสวงหาวิธีการใหม่ ๆ ในการนำเสนอรายการให้น่าสนใจ

3. มนุษย์สัมพันธ์ ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพควรมีมนุษยสัมพันธ์ดี เนื่องจากการผลิตรายการโทรทัศน์ต้องประสานความร่วมมือกับทีมงานหลายฝ่าย อาทิ ทีมงานแสง ทีมงานเสียง ทีมงานกล้อง เป็นต้น ความสนิทสนมคุ้นเคย ความเป็นกันเองกับทีมงานฝ่ายต่างๆ ของผู้ดำเนินรายการมีส่วนอย่างมากต่อการสร้างบรรยากาศที่ดีของการทำงาน ช่วยให้การบันทึกเทปรายการเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่เฉพาะความเป็นกันเองกับทีมงาน ผู้ดำเนินรายการยังจำเป็นต้องสร้างความคุ้นเคยกับผู้ร่วมรายการด้วย พูดคุยกับนักเรียนที่มาร่วมรายการอย่างเป็นกันเอง เพราะนักเรียนส่วนใหญ่มาบันทึกเทปรายการโทรทัศน์เป็นครั้งแรก จึงตื่นเต้น กังวลกับเกมการแข่งขัน หากผู้ดำเนินรายการมีเวลาพูดคุยกับนักเรียนก่อนบันทึกเทปรายการ จะทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เกิดความรู้สึกเกร็งขณะบันทึกเทป (อาทิตย์ ทรัพย์สินวิวัฒน์ , 2554) เพราะ ทักษะทางการสื่อสารที่ดี โดยเฉพาะการสื่อสารระหว่างผู้ดำเนินรายการและแขกรับเชิญ บุคลิกภาพที่ดี ใช้น้ำเสียงลีลา การดำเนินรายการที่เหมาะสมกับรูปแบบรายการ มีความตั้งใจจริงและมีไหวพริบปฏิภาณในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี นอกจากนี้ จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อสังคมและนำเสนอในสิ่งที่เกิดคุณค่าเป็นประโยชน์และสะท้อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นทางด้านความคิดและการเปลี่ยนแปลงของสังคม (ช่อผกา วิริยานนท์, 2539) เนื่องจากกระบวนการสร้างและรักษาความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์พบว่า กระบวนการสร้างความนิยมของพิธีกรโทรทัศน์ประกอบไปด้วย บุคลิกภาพส่วนตัว สิ่งแวดล้อมในการทำงาน การสร้างภาพลักษณ์ และความสามารถเฉพาะบุคคล ในด้านการสื่อสารที่จะต้องมีการนำเสนอในรูปแบบเฉพาะของตนเอง นอกจากนี้ ยังต้องเป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารและเรียงลำดับข้อมูลในการนำเสนอที่จะต้องมีความสามารถในการเรียงร้อยถ้อยความ

และการจัดลำดับข้อความในการพูด ปัจจัยด้านความรู้ (Knowledge) แนวคิดการสื่อสารของเดวิด เค เบอร์โล (1960) กล่าวว่า ความรู้ถือเป็นอีกหนึ่งคุณลักษณะของผู้ดำเนินรายการที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของการสื่อสาร โดยผู้ดำเนินรายการควรมีความรู้ในเรื่องที่จะถ่ายทอดไปยังผู้รับสาร มีผลต่อความน่าเชื่อถือ ความเลื่อมใสของผู้ส่งสาร ในสายตาของผู้รับสาร (Source Credibility) รวมถึงผู้ดำเนินรายการจำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารซึ่งจะช่วยให้ผู้ดำเนินรายการสามารถสร้างและปรับองค์ประกอบต่างๆ ของกระบวนการสื่อสาร ให้การสื่อสารครั้งนั้นๆ ประสบผลสำเร็จ ลดอุปสรรคหรือสิ่งกีดขวางการสื่อสารที่จะเกิดขึ้นให้หมดไปหรือน้อยลง เช่น เมื่อผู้ดำเนินรายการทราบว่ากระบวนการสื่อสารมีองค์ประกอบสำคัญคือ ผู้ส่งสาร (Source) สาร (Message) ช่องทางการสื่อสาร (Channel) ผู้รับสาร (Receiver) โดยแต่ละองค์ประกอบยังมีปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของการสื่อสาร ผู้ดำเนินรายการจะสามารถปรับองค์ประกอบต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารครั้งนั้นๆ เช่น ถ้าผู้เข้าแข่งขันมาจากต่างจังหวัดซึ่งไม่คุ้นเคยกับการบันทึกเทปรายการ การส่งสารของผู้ดำเนินรายการกรณีนี้ ต้องจัดโครงสร้างสารให้เข้าใจง่าย ส่งสารด้วยบุคลิกที่อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส ใช้การสัมผัสแสดงความเป็นกันเอง เพื่อให้ผู้เข้าแข่งขันหายตื่นเต้น หายประหม่า และเกิดความรู้สึกที่ดีกับผู้ดำเนินรายการ ส่งผลให้ได้รับความร่วมมือที่ดีในการบันทึกเทปรายการ

ปัจจัยด้านทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) จากแนวคิดการสื่อสารของเดวิด เค เบอร์โลได้อธิบายว่า ผู้ส่งสารหรือผู้ดำเนินรายการจะต้องมีทักษะการสื่อสาร อันได้แก่ ความสามารถและความชำนาญในการเข้ารหัสสาร (Encoder) เช่น ความสามารถ ความชำนาญการพูดการเขียน ซึ่งงานของผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ใช้ทักษะการพูดเป็นเครื่องมือสำคัญของการสื่อสาร ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญเรื่องทักษะการสื่อสารที่ผู้ดำเนินรายการประเภทนี้ต้องคำนึงถึง ประกอบด้วย (1) ภาษา ผู้ดำเนินรายการ

โทรทัศน์ระดับมืออาชีพทางโทรทัศน์จำเป็นต้องมีความเข้าใจโครงสร้างทางภาษา มีลีลาการใช้ภาษาไทยอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ โอกาส จังหวะเวลา ผู้ดำเนินรายการต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับผู้เข้าแข่งขัน เลือกจังหวะเวลาที่เหมาะสมในการสื่อสาร ตลอดจนรู้จักนำเอาอวัจนภาษามาใช้ควบคู่กับถ้อยคำเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ อาทิ การสัมผัสร่างกายของผู้เข้าแข่งขันควบคู่กับการใช้คำพูดที่มีน้ำเสียงอ่อนโยน ทั้งนี้เพื่อสื่อความหมายไปยังผู้เข้าแข่งขันว่าเป็นการให้กำลังใจของผู้ดำเนินรายการ เป็นต้น ซึ่งการนำอวัจนภาษามาใช้ควบคู่กับคำพูดในการสื่อสารนั้น ดังที่วอร์เรน ดับเบิลยู วีเวอร์ และเจอร์เกน รอยซ์และเกรกอรี เบทสัน (1987) ที่อธิบายว่าการสื่อสารไม่ได้หมายความว่าเฉพาะการถ่ายทอดสารด้วยภาษาพูดและภาษาเขียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงพฤติกรรมทุกพฤติกรรมของผู้ส่งสารด้วย เรื่องการใช้เสียงภาษาไทยหรือภาษาอื่นๆ ในรายการ ผู้ดำเนินรายการจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ถ้อยคำและเสียงต้องชัดเจน และมีการเว้นจังหวะการพูดที่ดี เนื่องจากผู้ดำเนินรายการเปรียบเสมือนแบบอย่างการใช้ภาษาที่ถูกต้องให้กับเยาวชนหรือผู้ชมรายการ หากผู้ดำเนินรายการกล่าวทักทายด้วยภาษาที่ไม่ถูกต้อง ชัดเจน อาทิ “หวัดดีคะ” เป็นประจำย่อมมีโอกาสที่เยาวชนหรือผู้ชมรายการจะเข้าใจว่าสิ่งที่ผู้ดำเนินรายการพูดคือภาษาที่ถูกต้อง ทั้งๆ ที่ผู้ดำเนินรายการควรพูดว่า “สวัสดีค่ะ” จึงจะถูกต้อง (2) น้ำเสียง ถือเป็นอีกหนึ่งทักษะการสื่อสารที่ผู้ดำเนินรายการสามารถใช้สื่อความหมายไปยังผู้เข้าแข่งขัน โดยจะต้องมีน้ำเสียงที่น่าฟัง ผู้ดำเนินรายการต้องรู้จักใช้น้ำเสียงที่แตกต่างกัน เสียงหนักเบา มีจังหวะของเสียงสั้น ยาว กระชับ การทอดเสียง การหยุดหายใจ แม้กระทั่งความสูงต่ำของเสียงเพื่อกำหนดบรรยากาศของรายการให้เป็นไปตามที่ผู้ดำเนินรายการต้องการ เช่น ขณะที่เกมการแข่งขันสนุกตื่นเต้น คะแนนของผู้เข้าแข่งขันใกล้เคียงกัน หากผู้ดำเนินรายการเพิ่มน้ำหนักหรือเพิ่มความดังของน้ำเสียง จะช่วยสร้างบรรยากาศการ

แข่งขันขณะนั้นให้สนุก เราใจขึ้นมาทันที (ณัชชา วุฒิโอฬาร , 2552) เพราะความสามารถร่วมทางการสื่อสารของพิธีกรที่ระบุดตรงกันมากที่สุดจากการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ เรื่องการทำหน้าที่หลักของพิธีกร คือการสร้างพลังดึงดูดให้ผู้ชมติดตามรายการและทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ของรายการซึ่งผู้ชมจะนึกถึงทันทีเมื่อนึกถึงรายการนั้นๆ ในเรื่องความสามารถในการจัดเตรียมข้อมูล คือการมีความรู้รอบตัวและการพิจารณาข้อมูลให้เหมาะสมกับเวลา ในเรื่องความสามารถด้านภาษาและอวัจนภาษาคือการแต่งกายเหมาะสมกับรายการ ในเรื่องบุคลิกภาพ คือการมีรูปร่างหน้าตาดี มีเสน่ห์ชวนมองและการดูเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ในเรื่องความสามารถในการสัมภาษณ์ และสนทนา คือการพูดคุยอย่างเป็นกันเองและสามารถเปิดประเด็นในการซักถามหรือพูดคุยได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพควรเป็นบุคคลที่หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดและนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินรายการ ไม่หยุดนิ่งในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะการดำเนินรายการ ตลอดจนประเมินผลงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ แก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อพัฒนาสู่การเป็นผู้ดำเนินรายการที่ดี
2. ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพควรมีบทบาทอย่างมากด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชน ทั้งผู้ผลิตรายการและผู้สนับสนุนรายการต้องคัดเลือกคนที่มีคุณสมบัติพร้อมจะเป็นแบบอย่างให้กับเยาวชนได้จริง ๆ คัดเลือกผู้ดำเนินรายการอย่างมีหลักการ มิใช่เลือกจากความมีชื่อเสียงหรือความสนิทสนมส่วนตัว ขณะที่ผู้ดำเนินรายการก็ต้องตระหนักถึงบทบาทอันสำคัญนี้ด้วย ซึ่งจะเป็นแนวทางการปฏิบัติตนของผู้ดำเนินรายการ ไม่ให้ประพฤตินทางที่เสื่อมเสีย

3. ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพควร
รวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพัฒนารูปแบบเนื้อหา
วิธีการนำเสนอ ตลอดจนสร้างสรรค์รายการให้กลุ่มเป้าหมาย
ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการชมรายการ เพื่อให้เกิดความ
ชำนาญในการผลิตรายการและการดำเนินรายการรูปแบบนี้
โดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลาการ
เข้าถึงข้อมูล และประสบกับปัญหาสถานการณ์ไวรัสโคโรนา
(โควิด-19) ผู้ให้ข้อมูลหลักไม่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างเต็มที่
ผลการศึกษาครั้งนี้อาจไม่ครอบคลุมแนวทางการพัฒนา
สมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพใน
ประเทศไทย จึงควรมีการศึกษาผู้ชมรายการและผู้เข้าร่วม
รายการถึงสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ให้มี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

References

- Kanchana Kaewtep and Nikom Chaikunpon. (2012). **New Media Education Handbook**. Bangkok: Senior Research Project, Department of Academics, Research Fund Office.
- Kitima Surasonti. (1991). **Communication Knowledge**. Bangkok: Thammasat University Printing House.
- Chantanit Assawanon. (1997). **Personality Development Technique**. Bangkok: Academic Promotion Center.
- Chopaka Wiriyanon. (1996). **Process of Building and Maintaining Television Show Host Popularity**. Chulalongkorn University.
- Nutchana Wuti-olan. (2009). **Communication Capabilities of Top Television Show Host**. (Master's Degree Thesis). Chulalongkorn University, Bangkok.
- OCSC Office (2005). **Human Resources Management Strategic Plan Preparation Manual Based on HR Scorecard Guidelines**. Bangkok: P.A. Leaving Co., Ltd.
- National Statistical Office. (2017). **Population Census of 2017**. Bangkok: National Statistics Office.
- Atittaya Sapsinwiwat. (2011). **Entertainment Television Show Host Selection Process and Qualifications**. (Master's Degree Thesis). Thammasat University, Bangkok.
- McClelland. (1998). **Personality and Interpersonal Communication**. Berly Hill ca: Sage 1998.
- Ulrich, D. (2005). Employee and Customer Attachment: Synergies for Competitive Advantage. **Human Resource Planning**. 14 (2): 89-103.